

Segmentace v průběhu ontogeneze trilobita *Sao hirsuta* Barrande, 1846

L. Laibl

Charles University, Institute of Geology and Palaeontology, Albertov 6, 128 43, Prague 2, Czech Republic,
lukaslaibl@gmail.com

Ontogeneze trilobitů je tradičně rozdělována do tří období (protaspidní, meraspidní a holaspidní) na základě artikulace (vytváření volně pohyblivých segmentů) dorzálního exoskeletu. Tato období byla definována Beecherem (1895) a Rawem (1925).

Ontogeneze druhu *Sao hirsuta* byla poprvé detailně popsána Barrandem v roce 1852. Přestože je tato práce na svou dobu mimořádně přesná a kvalitní, je v ní zahrnuto z dnešního pohledu jen několik vybraných ontogenetických stádií. Výše uvedený druh byl později revidován především Šnajdrem (1958), v menší míře rovněž Růžičkou (1943) a Whittingtonem (1957). Všechny tyto práce byly ovšem zaměřeny především na morfologii jednotlivých ontogenetických stádií, případně na vývoj artikulace, nikoliv na vývoj segmentace.

Vývoji segmentace, respektive segmentace versus artikulace, je v poslední době věnována velká pozornost. Kopaska-Merkel (1987) vymezil v závislosti na relativním pohybu segmentů v rámci přechodného pygidia dvě hlavní fáze: akumulární a vypouštěcí. Simpson a kol. (2005) definovali ještě tzv. rovnovážnou fázi. Hughes a kol. (2006) upozornili na nesoulad v načasování hlavních arti-kulačních eventů s vývojem segmentace, především přechodu z anamorfního vývoje na epimorfni.

V příspěvku je poprvé popsána segmentace v průběhu ontogeneze druhu *Sao hirsuta* ze středního kambria skryjsko-týřovické oblasti, která byla zjištěna během výzkumů při zpracovávání diplomové práce. Většina vzorků pro tento výzkum pochází ze sbírek České geologické služby, Národního Muzea v Praze a Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Literatura:

- Barrande, J. (1852): Systême Silurien du centre de la Bohême 1ère partie. Recherches paléontologiques, volume 1. Crustacés: Trilobies. 197 s. Prague and Paris.
- Beecher, C. E. (1895). The larval stages of trilobites. The American Geologist 16, 166–97.
- Hughes, N. C., Minelli, A. a Fusco, G. (2006): The ontogeny of trilobite segmentation: a comparative approach. Paleobiology 32 (4), 602-627.
- Kopaska-Merkel, D. C. (1987): Ontogeny and evolution of an Ordovician trilobite. – SEPM Midyear Meeting Abstracts 4, 43–44.
- Raw, F. (1925): The development of *Leptoplastus salteri* (Calloway) and of other trilobites (Olenidae, Ptychoparidae, Conocoryphidae, Paradoxidae, Phacopidae, and Mesonacidae). – Journal of the Geological Society, London 81, 223–324.
- Růžička, R. (1943): Příspěvek k ontogenii českých Paradoxidů a rodu *Sao*. Věstník Královské české společnosti nauk, 43 s. Praha.
- Simpson, A. G., Hughes, N. C., Kopaska-Merkel, D. C. a Ludvigsen, R. (2005): Development of the caudal exoskeleton of the pliomerid trilobite *Hintzeia plicamarginis* new species. – Evolution and development 7 (6), 528-541.
- Šnajdr, M. (1958): Trilobiti českého středního kambria. – 280 s. Nakladatelství československé akademie věd, Praha.
- Whittington, H. B. (1957): Ontogeny of *Elliptocephala*, *Paradoxides*, *Sao*, *Blainia* and *Triarthrus* (Trilobita). – Journal of Paleontology. 31 (5), 934-946.